

ת"פ 29433/02/21 - מדינת ישראל נגד יורם בן דוד

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 29433-02-21 מדינת ישראל נ' בן דוד
תיק חיצוני:

בפני	כבוד השופט דב פולוק
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	יורם בן דוד

החלטה

כנגד הנאשם הוגש כתב אישום לפיו הוא מואשם בביצוע עבירה של איסור הונאה בבית אוכל, עבירה לפי סעיפים 3(א) ו-14 לחוק איסור הונאה בכשרות, תשמ"ג-1983.

לטענת המאשימה, בעת הרלוונטית לכתב האישום היה הנאשם בעל בית אוכל "תבליני בן דוד יוסף" בירושלים.

בתאריך 6.3.2019 הציג הנאשם בכתב את בית האוכל ככשר מבלי שניתנה לו תעודת הכשר כדין. זאת עשה באמצעות הדבקת שתי מדבקות על שלט בבית האוכל עליהם נכתב "בהשגחת בד"צ בית יוסף".

כמו כן, במועד זה הציג הנאשם בכתב את בית האוכל ככשר בלי שניתנה לו תעודת הכשר כדין, באמצעות תעודה מאת "ועד הכשרות בד"צ בית יוסף", גורם שאינו מוסמך בדיון לתת תעודת הכשר.

בפני מונחת בקשת הנאשם לביטול כתב האישום שהוגש בעניינו.

לטענתו, כתב האישום הוגש בלא שניתן אישור יועמ"ש בהתאם לנדרש לפי סעיף 57א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ"), לפיו נדרש אישור יועמ"ש במקרה שבו כתב האישום נמצא בטיפול למשך פרק זמן ארוך מפרק הזמן אותו קבע היועמ"ש.

הנאשם מציין שהעבירה הנדונה במקרה דנן, עבירה של הונאה בכשרות, היא עבירה מנהלית בהתאם לתוספת הראשונה בחוק העבירות המנהליות, התשמ"ו-1985 (להלן: "חוק העבירות המנהליות"), ולכן היא נכנסת בגדר עבירת עוון. כמו כן, הנחיית היועמ"ש 4.1202 קובעת שיש להגיש את כתב האישום בתיקי עוון תוך שנה וחצי, וכל כתב אישום שמוגש לאחר זמן ממושך יותר מחויב באישור יועמ"ש.

במקרה דנן כתב האישום הוגש ב- 2/2021 כאשר הנאשם ביקש להישפט כבר ב- 7/2019, כלומר כתב האישום היה צריך להיות מוגש עד אמצע 1/2021.

בעניין זה מציין הנאשם שסעיף 2 לחסד"פ קובע שבהיעדר קביעה בחוק אחר, משאין הוראה הנוגעת למשך הטיפול על ידי התביעה בחוק העבירות המנהליות, האמור בסעיף 57 לחסד"פ יהיה החוק הקובע לעניין זה.

בהתאם לכך סעיף 57 לחסד"פ קובע כי העמדה לדין תתבצע תוך התקופה שתיקבע בהנחיות היועמ"ש, ושכתב האישום לא יוגש אם חלפה התקופה הקבועה בהנחיה. עוד הוא מציין שהנחית היועמ"ש קובעת שכאשר הדרישה לאישור מוקדם קבועה בחוק אין אפשרות לקבל אישור בדיעבד וכתב האישום בטל מעיקרו.

המאשימה דוחה את טענות הנאשם.

לטענתה הנחית היועמ"ש 4.1202 בנושא "משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום" והנחית היועמ"ש 4.1004 בנושא "אישור מוקדם להגשת כתב אישום", אין חלות על הגשת כתב אישום בעקבות בקשה להישפט בגין קנס מינהלי שהוטל עליו לפי חוק העבירות המנהליות. הנחיות אלה קוצבות מועדים לטיפול התביעה המסטרית והפרקליטות בתיק חקירה שהתקבל אצלן, ואין חלות על כתב אישום שהוגש בעקבות בקשת נקנס להישפט.

ההנחיה החלה על חוק העבירות המנהליות הינה הנחית היועמ"ש 4.3041 בנושא "חוק העבירות המנהליות", והנחיה זו אינה קוצבת מועדים בעקבות בקשה להישפט.

המאשימה מציינת שבמקרה דנן כתב האישום הוגש כשנה ושמונה חודשים ממועד הגשת הבקשה להישפט, תקופה שאין בה שיהיו בלתי סביר. ואין חולק כי לא מדובר בתקופה כזו שהביאה לפגיעה ביכולת הנאשם להתגונן או גרמה לו לעיוות דין.

לאור האמור סוברת המאשימה שיש לדחות את בקשת הנאשם לביטול כתב האישום שהוגש כנגדו.

דין והכרעה:

סעיף 57א(א) לחסד"פ קובע כי:

משך הליכי חקירה והעמדה לדין יהיה בהתאם לתקופות שייקבעו בנוהלי רשויות החקירה באישור היועץ המשפטי לממשלה ובהנחיות היועץ המשפטי לממשלה, לפי העניין; לא יוגש כתב אישום אם חלפו התקופות הקבועות בנהלים ובהנחיות כאמור אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה.

המחלוקת העיקרית העומדת בין הצדדים היא בשאלה האם הנחית היועמ"ש 1.4202 בעניין "משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום" (להלן: "הנחיה 1.4202") חלה על כתב האישום שהוגש במקרה דנן.

על פניו, עיון בגוף ההחלטה ובלשונה מעלה שההנחיה חלה אך ורק על הפרקליטות והמסטר, כך נכתב למשל, בגוף ההחלטה, בסעיף 1 להנחיה 1.4202:

"ההנחיה שלהלן נועדה לסייע במידת האפשר בקיצור הזמן הנדרש להכנת כתבי אישום בפרקליטות המדינה ובמשטרה, מתוך התחשבות בנסיבותיו של כל מקרה ומבלי לפגוע במטרות העיקריות של המשפט הפלילי".

במקרה דנן המאשימה הינה הרבנות הראשית לישראל, ולכן, לכאורה, ההנחיה אינה חלה עליה.

כך עולה גם מלשון ההנחיה בסעיף 4(א)(2) לפיה המועדים הקצובים נועדו בגיבוש ההחלטה בעניין תיקי חקירה, ולכאורה, לא על החלטת תובע להגיש כתב אישום בעקבות בקשת נקנס להישפט בהתאם לחוק עבירות מינהליות:

"(2) ככלל, התביעה תגבש את החלטתה הסופית בעניין תיק חקירה מסיים לא יאחר מפרקי זמן אלה:

...

(א) בעבירות מסוג עוון ובעבירות מסוג פשע שדין עד עשר שנות מאסר יש לפעול לסיום הטיפול בתיק בתוך 18 חודשים..."

כמו כן, בסעיף 3(ב) להנחית היועמ"ש 4.1004 שעניינה "אישור מוקדם להגשת כתב אישום" נכתב כי:

"3. הנחיה זו אינה חלה:

...

(ב) על עבירות מנהליות שדין קנס מינהלי קצוב, ובלבד שהוטל על אדם קנס מינהלי והוא ביקש להישפט כאמור בסעיף 13 לחוק העבירות המנהליות..."

יחד עם זאת, עיון בחוק העבירות המנהליות ובהנחיית היועמ"ש 4.3041 בעניין "נוהל והנחיות להפעלת חוק העבירות המנהליות, התשמ"ו-1985", מעלה שגם בגוף ההנחיה זו לא הוגדר מועד קצוב להגשת כתב אישום בעקבות בקשה להישפט בגין קנס מנהלי.

כאן המקום לציין שהנאשם בטענותיו מציין שאף מלשון הנחיית היועמ"ש 4.1202 עולה שהיא חלה רק על תיקים שבטיפול הפרקליטות והמשטרה, ואף על פי כן אין ללמוד מכך שהיא חלה רק על גופי תביעה אלו, ובלשונו של הנאשם בבקשה לביטול כתב האישום:

"פרשנות מסמך משפטי אינה נבנית אך ורק על לשונו...אלא גם על תכליתו. ברי כי פרשנות תכליתית מחייבת לקרוא את המסמך כאילו הוא חל על כל גופי התביעה".

לחיזוק עמדתו מצטט הנאשם את דברי המאשימה בבית המשפט המחוזי בבאר שבע, בעפ"א (ב"ש)

61054-07-21 **גיל חמו נ' מדינת ישראל** (ניתן על ידי השופט אלון אינפלד, ביום 7.11.2021) (להלן: עפ"א (ב"ש) 61054-07-21), לפיהם:

"בטיעון על פה הסבירה ב"כ המדינה את הרקע לשגיאה שהביא לפגם אשר בעצם הגשת כתב האישום

באיחור, ובעיקר לכך שלא התבקש אישור היועץ המשפטי מראש. ב"כ המשיבה הפנתה לכך שלפי פשטות לשון הנחית היועץ המשפטי לממשלה, ההנחיה חלה על התביעה המשטרית ועל הפרקליטות. אמנם, מודה הפרקליטות, נכון לפרש ההנחיה בניגוד למשתמע, כך שתחול על כל מערכת "התביעה המדינית" (כלשונה, היינו לרבות אישומים מטעם משרדי הממשלה, כבענייננו, ולמעט רשויות מקומיות). אף נמסר כי, בימים אלה, הנחיה חדשה שנועדה להבהיר זאת, נמצאת בהכנה. אולם, עבר זמן מסוים, מכניסת החוק לתוקף, ועד ההפנמה כי ההנחיות חלות למעשה גם על תובעים המגשים כתבי אישום ממטעם משרדי הממשלה. תובנה זו הגיעה רק לאחר הגשת כתב האישום בתיק דנן. כך, שלא זו בלבד שאין זדון בגרימת הפגם, לשיטתה, ספק אם יש כאן אפילו רשלנות".

מן הדברים עולה, לכאורה, שעל אף שמלשון הנחיית היועמ"ש 1.4202 משתמע שהיא חלה אך ורק על הפרקליטות והמשטרה, הרי שמן הראוי היה להחילה על כל מערכת התביעה, בהם גם אישומים מטעם משרדי ממשלה וגופי תביעה אחרים, כבמקרה דנן.

עוד נכתב שם כי בימים אלו נמצאת בהכנה הנחיה חדשה שנועדה להבהיר את העניין.

מבלי לקבוע מסמרות בשאלת תחולתה של הנחיית היועמ"ש 1.4202 על גופי תביעה נוספים מלבד הפרקליטות והמשטרה, הרי שאף אם נקבל את ההנחה לפיה ההנחיה חלה על המאשימה במקרה דנן, דומה כי גם אז דין הבקשה להדחות ודין כתב האישום להישאר על כנו.

שכן, כפי שנכתב גם בפסק הדין בעפ"א (ב"ש) 61054-07-21, בסיס הטענה לביטול כתב האישום נשען על קיומו של פסול או פגם בכתב האישום, טענה המעוגנת בסעיף 149(3) לחסד"פ, וכן בטענת ההגנה מן הצדק, בהתאם לסעיף 149(10) לחסד"פ.

אף אם נניח שהנחיית היועמ"ש 1.4202 חלה על כתב האישום במקרה דנן, הרי גם אז כתב האישום ימחק רק במקרה שיוכח כי הפגם בכתב האישום חמור באופן המצדיק נקיטה בתוצאה הקשה של ביטולו.

עיון בפסיקה מעלה שפגם מסוג זה אינו מוביל בהכרח לביטול כתב האישום, ועל בית המשפט לבחון כל מקרה לגופו בהתאם לפגם שנפל בו ולבחון אותו בהתאם לדוקטרינת הבטלות היחסית. כאשר יש להביא בחשבון מחד גיסא, את עוצמת הפגם שנפל, ומאידך גיסא את משמעות ביטול ההליך מבחינת האינטרס הציבורי. כן, על בית המשפט לבחון גם קיומן של אפשרויות נוספות למתן משקל לפגם בדרך אחרת, לפי העניין.

נראה אם כן שבית המשפט לא יטה לבטל כתב אישום אם אין חשש מוחשי לעיוות דין מהותי במקרה הנדון. במקרים בהם יש ממש בטענת הגנה מן הצדק, אך הפגם אינו חמור במידה המצדיקה ביטול ההליך כולו תבחן, למשל, האפשרות לתת הקלה בעונש החורגת ממתחם העונש הראוי.

עיון בהמשך פסק הדין בעפ"א (ב"ש) 61054-07-21, שניתן בבית המשפט המחוזי בבאר שבע, מעלה כי גם שם נקבע שמכיוון שעסקינן בהנחיות יועמ"ש חדשות הרי שדומה שעסקינן בשגיאה שאינה כה כבדת משקל עד כי היא מצדיקה

ביטולו של כתב האישום, ובלשון פסק הדין:

"ברור שהתביעה לא תוכל להיאחז בשגיאות מסוג זה לאורך זמן. אולם, לגבי כתבי האישום שהוגשו בתקופה הרלוונטית על ידי משרדי ממשלה שאינם התביעה הפלילית הכללית, דומה ששגיאת התביעה אינה כבדת משקל מאוד, ומכל מקום יש בקושי ביישום החידוש שבדין כדי לעמעם במידת מה את עוצמת המחדל, ואת הערכת הפגיעה בזכויות המערער דנן..."

בהתחשב בכל השיקולים האמורים, נראה שאף אם נקבל את ההנחה שהנחיית היועמ"ש 1.4202 חלה גם על שאר רשויות התביעה מלבד הפרקליטות והמשטרה, כמקרה דנן, הרי התוצאה של ביטול ההליך מלכתחילה היא חריפה מדי, ואינה מתאימה לאופי המחדל של המאשימה ולעוצמתו.

זאת, בפרט לאור העובדה שכתב האישום הוגש בעקבות הבקשה להישפט כשנה ושמונה חודשים ממועד הגשת הבקשה להישפט, כאשר בהתאם להנחיית היועמ"ש 1.4202 המועד הנתון להגשת כתב אישום בלא אישור יועמ"ש הוא שנה ושישה חודשים. כך שאין מדובר כאן בתקופה שגרמה לפגיעה ביכולתו של הנאשם להתגונן או הובילה לעיוות דין, טענות שלא נטענו כלל על ידי הנאשם במקרה דנן. זאת כמובן לצד האינטרס הציבורי המובהק להותיר את כתב האישום על כנו על מנת להרתיע עבריינים פוטנציאליים.

לאור האמור אני סובר שיש לדחות את בקשת הנאשם ולהותיר את כתב האישום שהוגש בעניינו על כנו.

ניתנה היום, י"ט טבת תשפ"ב, 23 דצמבר 2021, בהעדר
הצדדים.